7η Θεματική ενότητα

Ανακαλύπτοντας τα κείμενα της Καινής Διαθήκης

Περιεχόμενα

1. Αγία Γραφή
2. Τα Ευαγγέλια
   - Πότε και πώς γράφτηκαν τα Ευαγγέλια
   - Πώς αρχίζουν τα τέσσερα Ευαγγέλια
   - Σύμβολα των Ευαγγελιστών
3. Πράξεις των Αποστόλων
4. Επιστολές
5. Η Ελληνική ως γλώσσα της Καινής Διαθήκης
6. Η Καινή Διαθήκη στη ζωή της Εκκλησίας
7. Μαθαίνουμε να χρησιμοποιούμε την Καινή Διαθήκη

Σε αυτή την ενότητα

- Θα διαπιστώσουμε ότι η Καινή Διαθήκη είναι βασική πηγή πληροφοριών για τη ζωή της αρχαίας Εκκλησίας.
- Θα εξηγήσουμε τη σημασία του όρου «Ευαγγέλιο».
- Θα διακρίνουμε τα είδη των βιβλίων της Καινής Διαθήκης και θα εξηγήσουμε τον ρόλο του καθενός στη ζωή της Εκκλησίας.
- Θα εντοπίσουμε τη διαχρονική παρουσία της Καινής Διαθήκης στη ζωή της Εκκλησίας, στην τέχνη και στον πολιτισμό.
- Θα εξασκηθούμε στην αναζήτηση και εύρεση βιβλικών χωρίων και αποσπασμάτων στα βιβλία της Καινής Διαθήκης.

1. Αγία Γραφή

Ολόκληρο το σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία του ανθρώπου έχει αποτυπωθεί σε ένα ιερό βιβλίο, την Αγία Γραφή. Σκοπός του θεόπνευστου αυτού βιβλίου, το οποίο γράφτηκε με την έμπνευση του Αγίου Πνεύματος στους συγγραφείς, είναι να φωτίσει, να καθοδηγήσει και να σώσει τον άνθρωπο, καθώς και να του μεταδώσει το μήνυμα του λόγου του Χριστού, ο οποίος είπε «εγώ είμαι η οδός, η αλήθεια και η ζωή» (Ιωάν. 14,6).

Η Αγία Γραφή χωρίζεται σε δύο μέρη. Την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη. Ο όρος Διαθήκη σημαίνει συμφωνία. Πρόκειται για συμφωνία του Θεού με τους ανθρώπους και το όνομά της μας υπενθυμίζει την υπόσχεση του Θεού να είναι πάντα στο πλευρό μας.

Το πρώτο μέρος της Αγίας Γραφής, η Παλαιά Διαθήκη, περιλαμβάνει συνολικά σαράντα εννέα βιβλία, πριν έρθει ο Χριστός στον κόσμο. Στην αρχή της Παλαιάς Διαθήκης βρίσκεται το βιβλίο της Γένεσης, το οποίο μας διηγείται τη δημιουργία του κόσμου και του ανθρώπου. Ακολουθεί το βιβλίο της Εξόδου, στο οποίο περιγράφεται η διαφυγή των Ισραηλιτών από την Αίγυπτο. Άλλα σημαντικά βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης που ξεχωρίζουν είναι οι Ψαλμοί, που ανήκουν στα ποιητικά βιβλία, καθώς και τα προφητικά και τα ιστορικά βιβλία. Ολόκληρη η Παλαιά Διαθήκη μάς προετοιμάζει να δεχτούμε τον Χριστό ως σωτήρα του κόσμου.

Το γεγονός αυτό της σωτηρίας περιγράφεται στην Καινή Διαθήκη. Εκεί, πέρα από τα σημαντικά λόγια, νιώθουμε παντού διάχυτη τη «δύναμη και την παρουσία» του Χριστού, όπως μας λέει ο Απόστολος Πέτρος (Β΄ Πέτρ. 1,16). Η Καινή Διαθήκη γράφτηκε απευθείας στην ελληνική γλώσσα και περιέχει είκοσι επτά βιβλία, τα τέσσερα Ευαγγέλια (του Ματθαίου, του Μάρκου, του Λουκά και του Ιωάννη), τις Πράξεις των Αποστόλων, τις Επιστολές του Αποστόλου Παύλου, Επιστολές άλλων Αποστόλων και, τέλος, την Αποκάλυψη του Ιωάννη.

Ο όρος «Ευαγγέλιο» σημαίνει την «καλή είδηση» ή την «αγγελία» μιας νίκης που δεν είναι άλλη από την αναγγελία του χαρμόσυνου μηνύματος της σωτηρίας. Στα Ευαγγέλια περιγράφονται, η Γέννηση του Χριστού, οι λόγοι και το κήρυγμά του, τα θαύματα, ο θάνατος πάνω στον Σταυρό, η Ανάσταση και η Ανάληψή του. Στις Πράξεις των Αποστόλων μαθαίνουμε για τη ζωή και τη δράση των Αποστόλων, καθώς και για την ίδρυση των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων. Οι Επιστολές απευθύνονται σε συγκεκριμένα πρόσωπα και κοινότητες ή γενικά σε όλους τους χριστιανούς και τους δίνουν συμβουλές και λύσεις στα προβλήματα που αντιμετώπιζαν. Η Αποκάλυψη του Ιωάννη είναι ένα προφητικό βιβλίο, το τελευταίο βιβλίο της Καινής Διαθήκης, στο οποίο περιγράφεται με ποιητικές και λειτουργικές εικόνες η πορεία του κόσμου προς την τελική κρίση και τη βασιλεία του Θεού.

Θρησκευτικά Στ΄ Δημοτικού, 2006, διασκευή

2. Τα Ευαγγέλια

Πότε και πώς γράφτηκαν τα Ευαγγέλια;

Εκείνος που πρώτος επιχείρησε να συνθέσει όλες τις προφορικές και γραπτές παραδόσεις, που είχε υπόψη του, σε ένα βιβλίο ήταν ο Μάρκος, μαθητής του Απόστολου Πέτρου. Όλο αυτό το υλικό το έβαλε σε σειρά, τοποθετώντας χρονικά και τοπικά τα διάφορα γεγονότα και συνδέοντάς τα μεταξύ τους.

Πρωταρχικό μέλημά του ήταν να παρουσιάσει εκτεταμένα τα ιστορικά στοιχεία από τη ζωή και τη δράση του Ιησού και να τα συνδέσει αρμονικά με τη βαθύτερη σημασία του προσώπου και του έργου του. Έτσι, οτιδήποτε θα λεγόταν στο εξής για τον Ιησού, να στηρίζεται και να «πατάει» γερά στα ιστορικά γεγονότα. Στο ευαγγέλιό του ο Μάρκος είναι σύντομος, πιο κοντά στα γεγονότα, όπως αυτά έγιναν και παρουσιάζει κυρίως μόνον πράξεις του Ιησού. Λίγα χρόνια αργότερα, γύρω στο 70 - 80 μ.Χ., ο μαθητής του Χριστού, Ματθαίος γράφει το δικό του ευαγγέλιο. Το απευθύνει κυρίως προς Ισραηλίτες χριστιανούς, γι' αυτό τονίζει ότι ο Ιησούς είναι ο αναμενόμενος Μεσσίας και ότι στο πρόσωπο και το έργο του εκπληρώθηκαν οι προφητείες και οι προσδοκίες της Π. Διαθήκης.

Μεταξύ 80 - 90 μ.Χ. ο Λουκάς, μαθητής του Απόστολου Παύλου, γράφει κι αυτός Ευαγγέλιο. Αυτός απευθύνεται σε ειδωλολάτρες για αυτό παρουσιάζει τα ιστορικά γεγονότα πιο συγκεκριμένα και αναλυτικά. Τέλος, ο αγαπημένος μαθητής του Χριστού, ο Ιωάννης, γράφει κι αυτός το Ευαγγέλιό του γύρω στο 90 - 100 μ.Χ. Ο Ιωάννης γνώριζε τα άλλα τρία Ευαγγέλια. Δεν ξαναδιηγείται όλα όσα εξιστορούνται σε εκείνα. Προσθέτει άγνωστες σε αυτά λεπτομέρειες και εμβαθύνει πιο πολύ στο νόημα των γεγονότων. Αυτό που τονίζεται όσο πουθενά αλλού στην Καινή Διαθήκη είναι η πολλή αγάπη που χρειάζεται να έχουν οι πιστοί και να την εκδηλώνουν έμπρακτα.

Θρησκευτικά Β Γυμνασίου, διασκευή

Πώς αρχίζουν τα τέσσερα Ευαγγέλια

Το Ευαγγέλιο του Μάρκου

Αρχή του ευαγγελίου του Ιησού Χριστού, Υιού του Θεού.

Καθώς είναι γραμμένο στον Ησαΐα τον προφήτη: Ιδού, αποστέλλω τον αγγελιοφόρο μου πριν από το πρόσωπό σου ο οποίος θα παρασκευάσει την οδό σου. Φωνή ενός που φωνάζει δυνατά στην έρημο: «Ετοιμάστε την οδό του Κυρίου, ίσια κάνετε τα μονοπάτια του».

Μκ 1, 1-4

Το Ευαγγέλιο του Ιωάννη

Στην αρχή ήταν ο Λόγος, και ο Λόγος ήταν προς τον Θεό, και Θεός ήταν ο Λόγος. Αυτός ήταν στην αρχή προς τον Θεό. Τα πάντα μέσω αυτού έγιναν, και χωρίς αυτόν δεν έγινε ούτε ένα απ' ό,τι έχει γίνει. Μέσα σε αυτόν ήταν ζωή, και η ζωή ήταν το φως των ανθρώπων.

Ιω 1, 1-4

Το Ευαγγέλιο του Ματθαίου

Η βίβλος της γενεαλογίας του Ιησού Χριστού, του γιου του Δαβίδ, γιου του Αβραάμ.

Ο Αβραάμ γέννησε τον Ισαάκ, και ο Ισαάκ γέννησε τον Ιακώβ, και ο Ιακώβ γέννησε τον Ιούδα και τους αδελφούς του, και ο Ιούδας .... και ο Ιεσσαί γέννησε τον Δαβίδ τον βασιλιά. Και ο Δαβίδ γέννησε τον Σολομώντα... γέννησε τον Ιακώβ, και ο Ιακώβ γέννησε τον Ιωσήφ τον άντρα της Μαρίας, από την οποία γεννήθηκε ο Ιησούς, ο λεγόμενος Χριστός.

Μτ 1, 1-16

Το Ευαγγέλιο του Λουκά

Επειδή, πράγματι, πολλοί επιχείρησαν να συντάξουν μια διήγηση για τα πράγματα που συνέβησαν μεταξύ μας με απόλυτη βεβαιότητα, καθώς μας τα παράδωσαν όσοι από την αρχή έγιναν αυτόπτες μάρτυρες και υπηρέτες του θείου λόγου, γι' αυτό φάνηκε καλό και σ' εμένα, που τα παρακολούθησα όλα από την αρχή ακριβώς, να σου τα γράψω με τη σειρά, εξοχότατε Θεόφιλε, για να γνωρίσεις καλά με ασφάλεια την αλήθεια για όσα λόγια κατηχήθηκες.

Λκ 1, 1-4

Οι Ευαγγελιστές Ματθαίος, Μάρκος, Λουκάς και Ιωάννης. Μικρογραφίες σε χειρόγραφο του 13ου αι., Ι. Μονή Πάτμου

Σύμβολα των Ευαγγελιστών

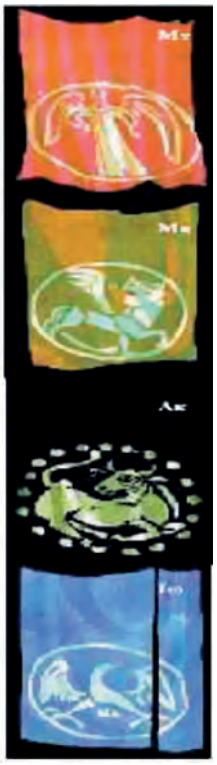

Hans Studer
Έγχρωμες ξυλογραφίες

Οι τέσσερις Ευαγγελιστές συμβολίζονται με τέσσερα ζώα, διότι θεωρήθηκε ότι σε αυτούς αναφέρεται ή προφητεία του προφήτου Ιεζεκιήλ (1, 5-14). Σύμφωνα με αυτή ο Προφήτης είδε τον Θεό να κάθεται στον θρόνο του και τις Αγγελικές δυνάμεις με τέσσερες μορφές (ανθρώπου, λιονταριού, βοδιού και αετού).

Ο **Ματθαίος** παρουσιάζεται να έχει δίπλα του μία ανθρώπινη μορφή (ο άνθρωπος, ο βασιλιάς της δημιουργίας). Ο συμβολισμός αυτός αναφέρεται στον Ματθαίο, διότι το Ευαγγέλιό του αρχίζει με το χαρμόσυνο μήνυμα του αγγέλου για τη γέννηση του Χριστού.

Ο **Μάρκος** συμβολίζεται και αγιογραφείται με λιοντάρι (τον βασιλιά των ζώων). Ο συμβολισμός αυτός αναφέρεται στον Μάρκο, είτε διότι το Ευαγγέλιο του αρχίζει με την ασκητική ζωή του Ιωάννη του Προδρόμου στις έρημους, όπου ζουν τα λιοντάρια είτε διότι κύριο χαρακτηριστικό του Ευαγγελίου του είναι η βασιλεία του Χριστού, καθώς το ζώο αυτό θεωρείται ότι είναι βασιλικό.

Το τρίτο από τα συμβολικά ζώα, το βόδι (ο βασιλιάς των κατοικίδιων ζώων), αποδίδεται στον Ευαγγελιστή **Λουκά**. Ό συμβολισμός αυτός αναφέρεται στον Λουκά, επειδή το Ευαγγέλιο του αρχίζει από τη λατρεία του παλαιού νόμου, κατά την όποια τα θυσιαζόμενα ζώα ήταν συνήθως βόδια.

Ο **Ιωάννης** συμβολίζεται με τον αετό (τον βασιλιά των πουλιών).Του αποδίδεται αυτός ο συμβολισμός, διότι θεολόγησε με υψηλά νοήματα την απερίγραπτη αιώνια γέννηση του Υιού και Λόγου του Θεού, του Χριστού, για αυτό και ονομάστηκε και Θεολόγος.

Πρωτοπρ. Γεωργίου Κουγιουμτζόγλου, *Λατρευτικό Εγχειρίδιο*, διασκευή

3. Πράξεις των Αποστόλων

Στις Πράξεις των Αποστόλων περιγράφεται η πρώτη Εκκλησία και η δράση των Αποστόλων. Είναι έργο του Ευαγγελιστή Λουκά. Πρόκειται για ένα βιβλίο ιστορίας της διάδοσης του Ευαγγελίου. Περιλαμβάνει τους ιεραποστολικούς αγώνες Αποστόλων, καθώς και πλήθους επωνύμων και ανωνύμων χριστιανών των πρώτων χριστιανικών χρόνων. Χωρίζεται σε δύο μέρη:

- Οι Πράξεις του Πέτρου
- Οι Πράξεις του Παύλου

Από την εισαγωγή του βιβλίου οι Πράξεις των Αποστόλων

Εγώ, ω Θεόφιλε, στο πρώτο βιβλίο που έγραψα, δηλαδή στο Ευαγγέλιο, έκαμα λόγο για όλα όσα έπραξε και δίδαξε ο Ιησούς από την αρχή μέχρι την ημέρα, που ανελήφθη στους ουρανούς, αφού προηγουμένως έδωκε, δια μέσου του Αγίου Πνεύματος, εντολές στους Αποστόλους, τους οποίους ο ίδιος είχε εκλέξει.

Πραξ 1, 1-2

4. Επιστολές

Η Καινή Διαθήκη περιλαμβάνει είκοσι μία επιστολές. Οι δεκατέσσερις από αυτές γράφτηκαν από τον Απόστολο Παύλο και καθεμία απευθύνεται σε μία χριστιανική κοινότητα ή πρόσωπο. Οι υπόλοιπες γράφτηκαν από άλλους αποστόλους και ονομάστηκαν «καθολικές» γιατί απευθύνονται όχι σε μία αλλά σε πολλές χριστιανικές κοινότητες και έχουν γενικό περιεχόμενο. Με αυτές οι απόστολοι έδιναν συμβουλές, καθοδηγούσαν, έδιναν λύσεις στα τοπικά προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι εκκλησίες.

Επιστολές του Απ. Παύλου: Προς Ρωμαίους, Προς Κορινθίους Α΄και Β΄, Προς Γαλάτας, Προς Εφεσίους, Προς Φιλιππησίους, Προς Κολοσσαείς, Προς Θεσσαλονικείς Α΄ και Β΄, Προς Τιμόθεον Α΄ και Β΄, Προς Τίτον, Προς Φιλήμονα και Προς Εβραίους.

Καθολικές επιστολές: Ιακώβου, Πέτρου Α΄ και Β΄, Ιωάννη Α΄, Β΄ και Γ΄ και Ιούδα.

Η αρχαιότερη επιστολή του Αποστόλου Παύλου, προς Θεσσαλονικείς

Ο Απόστολος Παύλος στην πρώτη του αυτήν την επιστολή εκφράζει προς τους ηρωικούς Θεσσαλονικείς τη χαρά του για τη σταθερότητα της πίστης τους μέσα στους διωγμούς και στους διάφορους πειρασμούς. Μετά την εισαγωγή της επιστολής του υπενθυμίζει στους κατοίκους της Εκκλησίας της Θεσσαλονίκης τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ήλθε στην πόλη τους, τον λόγο για τον οποίο πήγε, καθώς και τα πόσα υπέφερε για χάρη του Κυρίου και για χάρη τους. Όλα αυτά, όμως, τα έκανε διότι βασικό του κίνητρο ήταν η ανιδιοτελής στοργική του αγάπη και η επιθυμία του να μεταδώσει στους Θεσσαλονικείς όχι μόνο την αλήθεια του Ευαγγελίου, αλλά και όλη του τη φιλόστοργη διάθεση. Στη συνέχεια, τους δίνει κάποιες συμβουλές, ώστε να είναι προσεκτικοί στο να μη ξαναγυρίσουν στις προηγούμενες ειδωλολατρικές συνήθειες που είχαν, ενώ παράλληλα τους διδάσκει για την ανάσταση των νεκρών που θα συμβεί στη Δευτέρα Παρουσία του Χριστού. Τέλος, τους προτρέπει για αγαθοεργίες, για συνεχή προσευχή, για διατήρηση των πνευματικών χαρισμάτων.

Απόστολος Παύλος, ψηφιδωτό από τον τρούλο της Αγίας Σοφίας

Η αρχή και το τέλος της δεύτερης επιστολής του Αποστόλου Παύλου προς τους κατοίκους της Κορίνθου

Παύλος, Απόστολος του Χριστού Ιησού με το θέλημα του Θεού, και ο Τιμόθεος ο αδελφός προς την εκκλησία του Θεού που είναι στην Κόρινθο μαζί με όλους τους αγίους που είναι σε όλη την Αχαΐα.

Χάρη σ' εσάς και ειρήνη από τον Θεό Πατέρα μας και από τον Κύριο Ιησού Χριστό...

Β΄Κορ 1, 1-2

...Χαιρετήστε ο ένας τον άλλο με άγιο φίλημα. Σας χαιρετούν όλοι οι άγιοι.

Η χάρη του Κυρίου Ιησού Χριστού και η αγάπη του Θεού και η κοινωνία του Αγίου Πνεύματος ας είναι μαζί με όλους σας.

Β΄Κορ 13, 12-13

5. Η Ελληνική ως γλώσσα της Καινής

Η γλώσσα που μιλούσε ο Ιησούς και οι Απόστολοι δεν ήταν η Ελληνική, αλλά η Αραμαϊκή. Οι επιστήμονες κάνουν λόγο για μια αρχική αραμαϊκή πηγή λόγων ή λογίων του Χριστού. Παρ' όλα αυτά, τα περισσότερα βιβλία της Καινής Διαθήκης, δε γράφτηκαν στην Αραμαϊκή, που ήταν εκείνη την εποχή η μητρική γλώσσα των Ιουδαίων της Παλαιστίνης. Αυτό συνέβη, γιατί η Ελληνική γλώσσα είχε επικρατήσει ως κοινή γλώσσα σε όλο σχεδόν τον ελληνορωμαϊκό κόσμο. Όταν οι Απόστολοι πορεύτηκαν στα έθνη για να διαδώσουν τον λόγο του Θεού, έπρεπε να χρησιμοποιούν μία γλώσσα κατανοητή από όλους κι αυτή ήταν η κοινή Ελληνική.

Το είδος της ελληνικής που χρησιμοποιήθηκε

Στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ου αιώνα βρέθηκαν πάπυροι της ελληνιστικής εποχής. Μελετώντας τη γλώσσα των κειμένων αυτών, οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι η γλώσσα της Καινής Διαθήκης είναι η «κοινή ελληνιστική, η γλώσσα δηλαδή των ελληνιστικών χρόνων που αποτελεί την εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής.

Η ελληνιστική κοινή είχε απλή γραμματική και σύνταξη.

Την ελληνιστική κοινή είχε διαδώσει ο Μ. Αλέξανδρος και οι διάδοχοι του σχεδόν σε ολόκληρο τον τότε γνωστό κόσμο. Σε αυτήν είχε ήδη μεταφραστεί και η Παλαιά Διαθήκη. Η «κοινή» ήταν μια γλώσσα απλή, καθαρά ελληνική, και, επιπλέον, είχε τη δυνατότητα να εκφράσει αφηρημένες έννοιες και να δημιουργήσει νέες και σύνθετες λέξεις. Όλα τα βιβλία της Καινής Διαθήκης γράφτηκαν στην κοινή ελληνιστική.

Πώς γράφτηκαν τα βιβλία της Καινής Διαθήκης

Από την ημέρα της Ανάληψης του Ιησού το 33 μ.Χ. ως τη στιγμή που γράφτηκε το πρώτο βιβλίο της Καινής Διαθήκης, η Α΄ επιστολή του Αποστόλου Παύλου προς Θεσσαλονικείς (περίπου το 51 μ.Χ.), δεν έχουμε στα χέρια μας επίσημα κείμενα για τη ζωή και το έργο του Χριστού. Ο Χριστός δε μας άφησε ή τουλάχιστον δε διασώθηκε κάποιο δικό του γραπτό κείμενο. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι μέχρι το 51 μ.Χ. δε λεγόταν και δε γραφόταν τίποτα για τη ζωή και το έργο του Ιησού. Αντίθετα λέγονταν και κηρύττονταν και γράφονταν πολλά. Οι μαθητές του,

καθώς και αυτόπτες μάρτυρες αντάλλασσαν πληροφορίες και εμπειρίες που είχαν από τη σχέση τους με τον Ιησού. Θυμούνταν και επαναλάμβαναν τα λόγια του, τις διδασκαλίες του, τα θαύματά του και ιδιαίτερα μιλούσαν για τα Πάθη και την Ανάστασή του. Όλα αυτά αποτελούσαν την προφορική παράδοση.

Σιγά-σιγά όμως άρχισε και η επίσημη καταγραφή όλων αυτών από τους συγγραφείς της Καινής Διαθήκης. Οι λόγοι που οδήγησαν στην καταγραφή αυτή ήταν δύο: ο πρώτος, για να διευκολύνεται το έργο της διδασκαλίας και ιεραποστολής, και ο δεύτερος, για να προστατευτεί η ιστορία και η αλήθεια για τον Χριστό από μύθους, ανακρίβειες και παραποιήσεις.

Θρησκευτικά Β΄ Γυμνασίου, διασκευή

Η αξιοπιστία της Καινής Διαθήκης

Η έκφραση «Καινή Διαθήκη», σύμφωνα με την παράδοση της Ορθοδοξίας, προέρχεται από τον ίδιο τον Ιησού Χριστό, ο όποιος τη βραδιά του Μυστικού Δείπνου, πήρε το ποτήρι του οίνου, το ευλόγησε και το πρόσφερε σε όλους τους μαθητές του. Η πιο σύντομη διατύπωση διασώζεται από τον Μάρκο: «τούτο εστί το αίμα μου το της καινής διαθήκης το περί πολλών εκχυνόμενον», ενώ ο Λουκάς και ο Παύλος γράφουν: «τούτο το ποτήριον η καινή διαθήκη εν τω αίματί μου».

Τα κείμενα της Καινής Διαθήκης αποτελούν αξιόπιστη και αυθεντική πηγή πληροφόρησης, διότι γράφτηκαν την ίδια περίπου περίοδο με τα γεγονότα στα οποία αναφέρονται. Επομένως, θα ήταν πολύ εύκολο να διαψευστούν από μάρτυρες που είχαν ζήσει τα γεγονότα που εξιστορούνται.

Επίσης, υπάρχει ένα μεγάλο πλήθος αποσπασμάτων της Καινής Διαθήκης, τα οποία υπάρχουν αυτούσια στα γραπτά των Αποστολικών Πατέρων του 2ου μ.Χ αιώνα κυρίως. Τα αποσπάσματα αυτά συμπίπτουν με τα αντίστοιχα που υπήρχαν στα χειρόγραφα της Καινής Διαθήκης του 1ου αιώνα μ.Χ. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι από νωρίς υπήρχε έντονη η υποχρέωση και το καθήκον της διατήρησης των κειμένων ακριβώς όπως παρελήφθησαν από τους αρχικούς συγγραφείς.

Χριστός σε θρόνο με ανοιχτό το Ευαγγέλιο

6. Η Καινή Διαθήκη στη ζωή της Εκκλησίας

Στις γιορτές της Εκκλησίας, όπου πανηγυρίζονται θαυμαστά γεγονότα για τη σωτηρία του ανθρώπου, διαβάζονται περικοπές από τα βιβλία της Καινής Διαθήκης. Για παράδειγμα, στη γιορτή των Θεοφανείων ο ιερέας διαβάζει ένα απόσπασμα, που αναφέρεται στη Βάπτιση του Χριστού.

...Όταν οι περικοπές αυτές προέρχονται από τα τέσσερα Ευαγγέλια, ονομάζονται «ευαγγελικές περικοπές», ενώ όταν προέρχονται από τις Επιστολές ή τις Πράξεις των Αποστόλων, ονομάζονται «αποστολικές περικοπές».

Την ανάγνωση των ευαγγελικών και αποστολικών περικοπών στην Εκκλησία ακολουθεί το κήρυγμα του θείου λόγου. Με το κήρυγμα οι πιστοί κατανοούν το νόημα και την επικαιρότητα του λόγου της Γραφής και διδάσκονται από αυτόν.

Θρησκευτικά Στ΄ Δημοτικού, 2006

«Τόσο η Αγία Γραφή όσο και η λατρεία αποτελούν σημαντικές πλευρές και πτυχές της Εκκλησίας, αφού η Εκκλησία είναι αυτή που γράφει την Αγία Γραφή και η Εκκλησία είναι εκείνη που καθορίζει τον τρόπο της λατρείας, μέσα στην οποία ερμηνεύει την Αγία Γραφή».

Ιερόθεος Βλάχος, Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου, «Τα αναγνώσματα των Δεσποτικών και Θεομητορικών εορτών», συλλογικός τόμος: Ιερουργείν το Ευαγγέλιον

«Η ανάγνωση της Αγίας Γραφής απ' αρχής και μέχρι σήμερα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το μυστήριο της όλης λειτουργικής συνάξεως της Εκκλησίας, ως πρώτο και ισότιμο μέρος της..., μέσα από τα αναγνώσματα της Αγίας Γραφής, ομιλούν οι ίδιοι οι Απόστολοι και οι ευαγγελιστές, ο ίδιος ο Κύριος Ιησούς Χριστός. Αυτός παραθέτει την τράπεζα του λόγου, αυτός και την τράπεζα του Μυστικού Δείπνου».

Ιωάννης Φουντούλης, «Το σύστημα των αγιογραφικών αναγνωσμάτων στην Ορθόδοξη Λατρεία. Πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα, δυνατότητες βελτιώσεως»

Ο ιερέας που μεταφράζει το Ευαγγέλιο στην νοηματική

Μια φορά τον χρόνο, στον Εσπερινό της Αγάπης, ένας αρχιμανδρίτης, ο πατήρ Ιωάννης Καραμούζης, βγαίνει στην ωραία πύλη και αποδίδει το Ευαγγέλιο στη νοηματική γλώσσα, προκειμένου να αντιληφθούν το κείμενο οι κωφοί. Πρόκειται για τη μοναδική ακολουθία (μέχρι στιγμής) όπου ο κληρικός ενδεδυμένος με τα άμφια «μεταφράζει» τα ιερά κείμενα.

Ο παπα-Γιάννης έχει αφιερώσει τα τελευταία χρόνια της ζωής του στη διακονία των κωφών και των βαρήκοων και είναι ένας από τους τέσσερις ιερείς σε όλη την Ελλάδα που γνωρίζει τη νοηματική.

«Η ενασχόλησή μου ξεκίνησε πριν από 11 χρόνια όταν με πλησίασε η μητέρα ενός κωφού παιδιού και μου ζήτησε να ασχοληθώ μαζί του διότι είχε τελειώσει το λύκειο των κωφών, είχε επιστρέψει στο σπίτι του στη Χαλκίδα, αλλά δεν μπορούσε να επικοινωνήσει με κανέναν ακούοντα. Θεώρησα, λοιπόν, ότι ήταν ένα μήνυμα από τον Θεό να ασχοληθώ με τους κωφούς και να τους δώσω όλο το ενδιαφέρον και την ενέργειά μου» λέει ο αρχιμανδρίτης. Για τον π. Ιωάννη άνοιξε ένας νέος δρόμος στη ζωή του και αποφάσισε να ασχοληθεί όχι μόνο ποιμαντικά αλλά και επιστημονικά με το θέμα.

ΑΜΕΝ, πύλη εκκλησιαστικών ειδήσεων, δημοσίευση 18-3-2012

7. Μαθαίνουμε να χρησιμοποιούμε την Καινή Διαθήκη

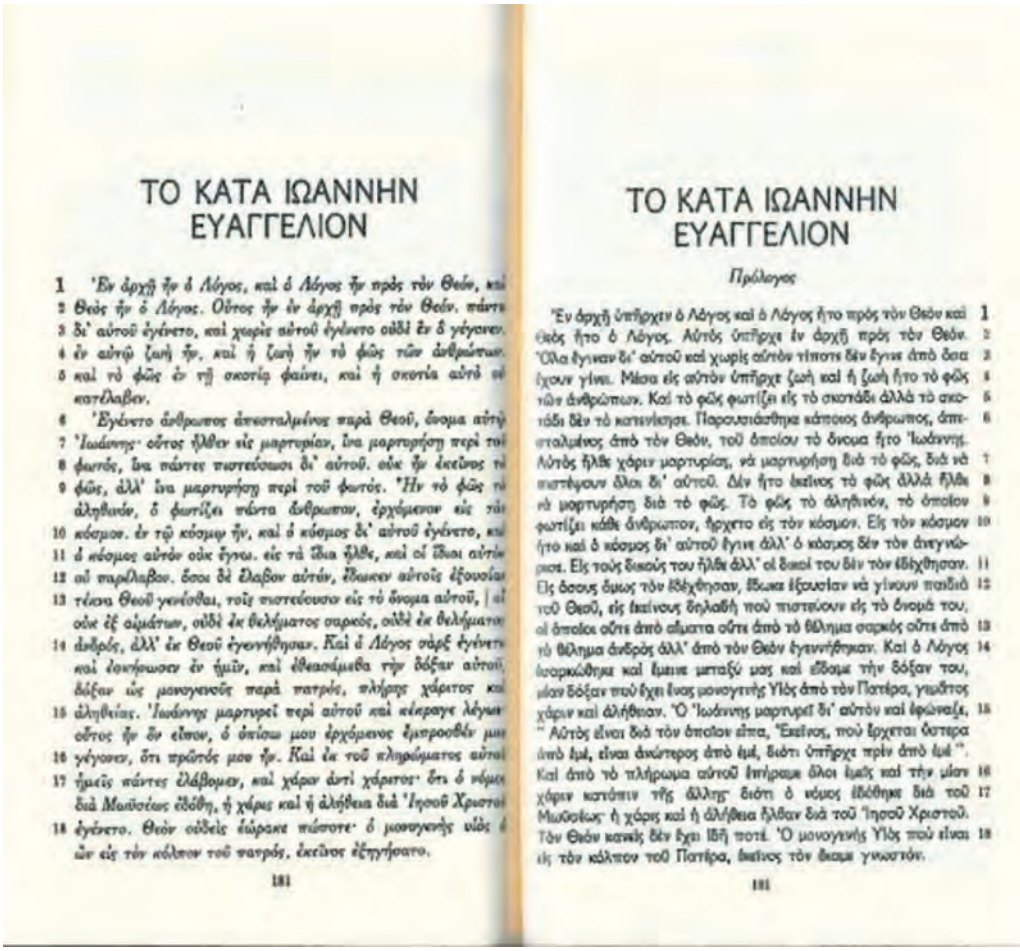

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ
2 Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. πάντα
3 δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν.
4 ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.
5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ
κατέλαβεν.
6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ
7 Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
8 φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ
9 φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ
ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν
10 κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ
11 ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν
12 οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
13 τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, | οἱ
οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος
14 ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο
καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ,
δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ
15 ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων·
οὗτος ἦν ὃν εἶπον, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου
16 γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ
17 ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος
διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
18 ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ
ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

181

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Πρόλογος

Ἐν ἀρχῇ ὑπῆρχεν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦτο πρὸς τὸν Θεὸν καὶ 1
Θεὸς ἦτο ὁ Λόγος. Αὐτὸς ὑπῆρχε ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. 2
Ὅλα ἔγιναν δι' αὐτοῦ καὶ χωρὶς αὐτὸν τίποτε δὲν ἔγινε ἀπὸ ὅσα 3
ἔχουν γίνει. Μέσα εἰς αὐτὸν ὑπῆρχε ζωὴ καὶ ἡ ζωὴ ἦτο τὸ φῶς 4
τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς φωτίζει εἰς τὸ σκοτάδι ἀλλὰ τὸ σκο- 5
τάδι δὲν τὸ κατενίκησε. Παρουσιάσθηκε κάποιος ἄνθρωπος, ἀπε- 6
σταλμένος ἀπὸ τὸν Θεόν, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἦτο Ἰωάννης.
Αὐτὸς ἦλθε χάριν μαρτυρίας, νὰ μαρτυρήσῃ διὰ τὸ φῶς, διὰ νὰ 7
πιστέψουν ὅλοι δι' αὐτοῦ. Δὲν ἦτο ἐκεῖνος τὸ φῶς ἀλλὰ ἦλθε 8
νὰ μαρτυρήσῃ διὰ τὸ φῶς. Τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ ὁποῖον 9
φωτίζει κάθε ἄνθρωπον, ἤρχετο εἰς τὸν κόσμον. Εἰς τὸν κόσμον 10
ἦτο καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἔγινε ἀλλ' ὁ κόσμος δὲν τὸν ἀνεγνώ-
ρισε. Εἰς τοὺς δικούς του ἦλθε ἀλλ' οἱ δικοί του δὲν τὸν ἐδέχθησαν. 11
Εἰς ὅσους ὅμως τὸν ἐδέχθησαν, ἔδωκε ἐξουσίαν νὰ γίνουν παιδιὰ 12
τοῦ Θεοῦ, εἰς ἐκείνους δηλαδὴ ποὺ πιστεύουν εἰς τὸ ὄνομά του,
οἱ ὁποῖοι οὔτε ἀπὸ αἵματα οὔτε ἀπὸ τὸ θέλημα σαρκὸς οὔτε ἀπὸ 13
τὸ θέλημα ἀνδρὸς ἀλλ' ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐγεννήθηκαν. Καὶ ὁ Λόγος 14
ἐσαρκώθηκε καὶ ἔμεινε μεταξύ μας καὶ εἴδαμε τὴν δόξαν του,
μίαν δόξαν ποὺ ἔχει ἕνας μονογενὴς Υἱὸς ἀπὸ τὸν Πατέρα, γεμάτος
χάριν καὶ ἀλήθειαν. Ὁ Ἰωάννης μαρτυρεῖ δι' αὐτὸν καὶ ἐφώναξε, 15
" Αὐτὸς εἶναι διὰ τὸν ὁποῖον εἶπα, Ἐκεῖνος, ποὺ ἔρχεται ὕστερα
ἀπὸ ἐμέ, εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ ἐμέ, διότι ὑπῆρχε πρὶν ἀπὸ ἐμέ ".
Καὶ ἀπὸ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἐπήραμε ὅλοι ἡμεῖς καὶ τὴν μίαν 16
χάριν κατόπιν τῆς ἄλλης· διότι ὁ νόμος ἐδόθηκε διὰ τοῦ 17
Μωϋσέως· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια ἦλθαν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Τὸν Θεὸν κανεὶς δὲν ἔχει ἰδῆ ποτέ. Ὁ μονογενὴς Υἱὸς ποὺ εἶναι 18
εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατέρα, ἐκεῖνος τὸν ἔκαμε γνωστόν.

181

Πώς παραπέμπουμε στην Καινή Διαθήκη;

Όλα τα βιβλία της Κ. Διαθήκης είναι χωρισμένα σε κεφάλαια και κάθε κεφάλαιο είναι χωρισμένο σε στίχους. Οι στίχοι ονομάζονται χωρία ή εδάφια. Όταν θέλουμε να παραπέμψουμε, δηλαδή να αναφερθούμε σε ένα χωρίο της Καινής Διαθήκης, σημειώνουμε πρώτα τον τίτλο του βιβλίου σε συντομογραφία. Αμέσως μετά έναν αριθμό, που δηλώνει το κεφάλαιο του βιβλίου. Στη συνέχεια σημειώνουμε έναν αριθμό, που δηλώνει τον στίχο ή τους στίχους του κεφαλαίου. Ο πρώτος αριθμός με τον δεύτερο χωρίζεται με κόμμα. Έχουμε για παράδειγμα τις παραπομπές:

Α Κορ 15, 20-21, που σημαίνει: Επιστολή Α΄ προς Κορινθίους, κεφάλαιο 15ο, στίχοι 20 έως 21.

Πραξ 4, 32-37, που σημαίνει: Πράξεις των Αποστόλων, κεφάλαιο 4, στίχοι 32 έως 37.

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥΣ					
Κατά Ματθαίον	Μτ	Προς Ρωμαίους	Ρωμ	Επιστολή Ιακώβου	Ιακ
Κατά Μάρκον	Μκ	Προς Κορινθίους Α’	Α Κορ	Επιστολή Πέτρου Α’	Α Πε
Κατά Λουκάν	Λκ	Προς Κορινθίους Β’	Β Κορ	Επιστολή Πέτρου Β’	Β Πε
Κατά Ιωάννην	Ιω	Προς Γαλάτας	Γαλ	Επιστολή Ιωάννη Α’	Α Ιω
Πράξεις Αποστόλων	Πραξ	Προς Εφεσίους	Εφ	Επιστολή Ιωάννη Β’	Β Ιω
Αποκάλυψις Ιωάννου	Απ	Προς Φιλιππησίους	Φιλ	Επιστολή Ιωάννη Γ’	Γ Ιω
		Προς Κολοσσαείς	Κολ	Επιστολή Ιούδα	Ιούδα
		Προς Θεσσαλονικείς Α’	Α Θεσ		
		Προς Θεσσαλονικείς Β’	Β Θεσ		
		Προς Εβραίους	Εβρ		
		Προς Τιμόθεον Α’	Α Τιμ		
		Προς Τιμόθεον Β’	Β Τιμ		
		Προς Τίτον	Τιτ		

Δραστηριότητες

1. Μπαίνουμε στη θέση ενός Ευαγγελιστή και καταγράφουμε στην ομάδα μας τις δυσκολίες που θα συναντούσαμε για τη συγγραφή του Ευαγγελίου. Μετά παρουσιάζουμε τις σκέψεις μας στην ολομέλεια της τάξης και τις καταγράφουμε με σύντομες φράσεις ή λέξεις σε χαρτί του μέτρου.
2. Παρατηρούμε τα σύμβολα των Ευαγγελιστών και ζωγραφίζουμε δικά μας.
3. Βρίσκουμε και διαβάζουμε στο βιβλίο της Καινής Διαθήκης τα χωρία που υπάρχουν σε διάφορες ενότητες στο βιβλίο μας.
4. Εντοπίζουμε στον χάρτη τους τόπους των Επιστολών. Υπάρχουν αυτές οι πόλεις σήμερα; Αναζητούμε πληροφορίες για τους κατοίκους αυτών των πόλεων (τη θρησκεία τους, την εθνότητά τους και τον πολιτισμό τους).
5. Χωριζόμαστε σε ομάδες. Κάθε ομάδα διαλέγει από ένα Ευαγγέλιο. Ξεφυλλίζουμε την Καινή Διαθήκη και επιλέγουμε φράσεις από το Ευαγγέλιο που διαλέξαμε, τις οποίες τις γράφουμε σε χαρτί του μέτρου. Διακοσμούμε το χαρτί με σκίτσα και σύμβολα του κάθε Ευαγγελιστή.
6. Συνάντηση των τεσσάρων Ευαγγελιστών. Δραματοποιούμε τη σκηνή.

Ευαγγελισμός πάνω και οι τέσσερις Ευαγγελιστές κάτω. Βημόθυρο, μέσα 16ου αιώνα, ιερός ναός Ευαγγελιστρίας στο Μπεράτι Αλβανίας